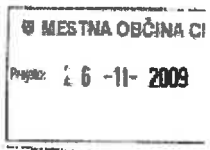
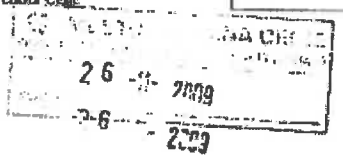
Priloga 3:

Zavod za varstvo kulturne dediščine S

Območna enota Celje

Številka: 02-5925/22-03/09-DG, DB
Datum: 24.11.2009

MESTNA OBČINA CELJE
Odd. za okolje in prostor ter komunalo
Trg Celjskih knezov 9

3000 CELJE

ZADEVA: Kulturnovarstvene smernice za izdelavo projekta obnove in ureditev zunanjih javnih površin dela starega jedra Celja – MESTNI KRIŽ, ki obsega Linhartovo ulico, Savinovo ulico, Stanetovo ulico in Prešernovo ulico ter Glavni trg in Krekov trg.

Spoštovani!

Dne 20.10.2009 smo prejeli vašo vlogo za izdelavo kulturnovarstvenih pogojev za projekt obnove dela javnih površin mestnega jedra Celja, oziroma za obnovo »mestnega križa«, ki obsega Linhartovo, Savinovo, Stanetovo in Prešernovo ulico ter Glavni trg in Krekov trg. Obnova naj bi obsegala rekonstrukcijo komunalne infrastrukture, izvedbo novega tlakovanja ter prenovo mestne opreme.

Glede na to, da vloga nima prilog, predvsem pa nima idejne zasnove s predpisanimi sestavinami, vam kulturnovarstvenih pogojev oz. urednega akta ne moremo izdelati, posredujemo pa vam splošne kulturnovarstvene smernice, ki jih je potrebno upoštevati pri izdelavi projektne naloge oz. idejne zasnove.

Celotno območje »mestnega križa« se nahaja v osrednjemu delu naselbinskega kulturnega spomenika Celje - Mestno jedro (EŠD 55) in v celoti v zavarovanem območju arheološkega kulturnega spomenika Celje – Arheološko najdišče Celje (EŠD 56), ki sta oba zavarovana z Odlokom o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Celje (*UL RS št. 28/86-1364*). Večji del obravnavanih javnih površin leži znotraj mestnega obzidja oz. v območju, ki je ohranilo srednjeveško urbanistično zasnovo ter srednjeveški značaj ulic in trgov. Predvsem to velja za Glavni trg, najstarejše profano jedro mesta z ohranjeno srednjeveško mestno parcelacijo in stavbnim fondom, v manjši meri pa velja tudi za Prešernovo ulico, Stanetovo ulico do Vodnikove in za Linhartovo ulico. Ulice in trgi izven mestnega obzidja, nastali v 2. polovici 19. stoletja, so rezultat takratnih urbanističnih in arhitekturnih konceptov, so oblikovno in prostorsko pravilnejši, mase objektov so večje, cestišča so ločena z dvignjenimi pločniki,…

Glavni trg 1, 3000 Celje
telefon: +386 (0)3 426 0 300, telefaks: +386 (0)3 426 0 303
e-pošta: tajnistvo.ocecje@zvkds.si
http://www.zvkds.si

Registracija: 1/32177/00, Matična številka: 1423215
Standardna klasifikacija dejavnosti/šifra podraznreda: 91.030
Davčna številka: SI 45991413
Transakcijski račun: 01100 6030381005

Opisana organska rast mesta ter posebnosti mestnih ambientov, ki obravnavani javni prostor ločita na posamezne morfološke enote glede na historične in vsebinske značilnost in tudi glede na stopnjo in kvaliteto ter ohranjenosti posameznim elementov, bi morali biti osnova za obnovo, revitalizacijo in prezentacijo zunanjih javnih površin naselbinskega kulturnega spomenika. To pomeni, da je vsak prostor potrebno obravnavati individualno in kot sestavni del celote. Posebno pozornost je potrebno posvetiti urejanju Glavnega trga kot najpomembnejšega, zgodovinskega javnega prostora v mestu. Pri urejanju tega prostora mora biti osnovna premisa ohranjanje in prezentacija zgodovinskega značaja prostora v vseh elementih.

Tlakovanje

- Nove parterne ureditev morajo biti skladne z zgodovinskim značajem posameznega ambienta in z ureditvijo celotnega parterja »mestnega križa«. Kot osnovo za tlakovanje je potrebni izbrati naravni kamen (npr. granitne kocke različnih velikosti ter grobo obdelane in pravilno rezane kamnite plošče - pravokotne in kvadratne oblike). Možna je tudi kombinacija različnih vrst kamnov oz. različnih obdelav, velikosti in barvnih odtenkov, pod pogojem, da se uporabljajo predvsem avtohtone vrste kamna v sivih in peščenih odtenkih.
- Način tlakovanja znotraj srednjeveškega obzidja, še posebej to velja za Glavni trg, se mora prilagajati nepravilnim linijam pozidave, drobna in različna struktura tlaka pa mora ohraniti mehkobo talnih površin oz. mora slediti reliefu tal. Prevladovati bi moral historični tlak (granitne kocke in rezane mačje glave), ki ga je na posameznih delih možno dopolniti z grobo obdelanimi kamnitimi ploščami .
- Talne površine izven obzidja (trg pred Plečnikovo hišo, Krekov trg in nadaljevanje Stanetove ulice) pa so lahko obdelane svobodnejše, v geometrijskih linijah, z večjimi kamnitimi površinami in pravilnejšimi talnimi vzorci, skladno s prostorskim značilnostma ambientov in arhitekture iz preloma stoletji in prve polovice 20. stoletja, ki dominira v teh ambientih.
- Pri tlakovanju ulic je potrebno ohraniti historični princip razlikovanja vozne površine (ceste) in površine za pešce (pločnika). To razlikovanje je lahko izvedeno tudi v enem nivoju z uporabo različnih materialov.

Mestna oprema

- Vsa funkcionalno potrebna mestna oprema (samostoječe in konzolne svetilke, sedežne površine, oglasni panoji, varovalne ograje, koši za odpadke, blokirni stebrički,...) za območje mestnega jedra je lahko historična ali sodobna (možne so tudi različne kombinacije), vendar prilagojena merilu in značilnostim posameznih historičnih delov mesta (lociranje, velikost, tip).
- Na Glavnem trgu so lahko luči historičnega tipa (npr. enake kot v Gosposki ulici - litoželezni kandelaber z laterno in konzolne laterne na fasadah). Možna je tudi postavitev sodobnih vendar individualno oblikovanih luči.
- Na Krekovem trgu je zaželeno uporabiti originalne luči pri vhodu v Celjski dom, kot osnovo za oblikovanje svetil (na tak način sta na trgu že izvedeni dve svetilki).
- Na prostoru pred Plečnikovo hišo je možno oblikovati luči po vzoru na Plečnikovo maniro oblikovanja svetil.
- Na ostalih prostorih so lahko luči poenotene - sodobne, vendar v merilu in številu podrejene danemu ambientu.

- Ob novi mestni opremi je potrebno ohraniti tudi dele stare, originalne opreme (npr. kovane ograje zelenic na Krekovem trgu, originalne svetilke pred Muzejem novejše zgodovine in pred Celjskim domom, ...).
- Razen klasičnega načina osvetlitve z uličnimi svetilkami je smiselno (potrebno) za celotni prostor izdelati tudi celovit sistem dodatne osvetlitve dominantnih objektov in ambientov tet sekundarno talno oz. parapetno osvetlitev ambientov. Dodatno osvetlitev je možno računalniško voditi in na ta način prispevati k atraktivnejši in vabljivejši nočni podobi starega mestnega jedra.

Ozelenitve:

- V območju znotraj obzidja ni smiselno načrtovati novih zelenih površin in novih zasaditev dreves, ki bi prekrivale fasade, razen na delu Prešernove ulici, ki ga je potrebno ponovno preoblikoval v trg.
- Za obstoječa drevesa in zelenice je potrebno predvideti stalno, primerno vzdrževanje.
- Na trgu pred Plečnikovo hišo je potrebno ohraniti platane.
- Na Krekovem trgu je potrebno ohraniti zeleni ograjeni pas ob fasadi Celjske mestne hranilnice in Celjskega doma kot sestavni del obeh historičnih arhitektur in načrtovane zasnove trga. Zato tlakovanje ne sme segati do fasadnih nizov.
- Zelene površine bi morale biti v ravnini pohodnih površin.
- Izvedba cvetličnih korit (betonska, kovinska ipd.) ali obzidavanje zelenic okoli dreves ni sprejemljiva, možna pa je izvedba enostavnih zaščitnih ograjic.

Varstvo nepremične arheološke kulturne dediščine:

Ker so gradbeni posegi načrtovani v območju arheološkega spomenika, je na območjih načrtovanih gradbenih posegov potrebno izvesti predhodne arheološke raziskave. V izogib obsežnim arheološkim raziskavam, ki niso skladna z usmeritvami varovanja kulturne dediščine (ki stremi k ohranjanju arheološkega zapisa v zemeljskih plasteh), naj bodo posegi v zemeljske plasti minimalizirani in dvignjeni nad koto pojavljanja arheoloških depozitov; kjer to s tehničnega vidika ni možno, pa je potrebno poiskati najustreznejše, specifične in posebne tehnične rešitve, ki posege v zemeljske plasti omejijo na minimum.

- Tlakovanja naj se izvajajo v obsegu destrukcije za obstoječa tlakovanja. Gradbeni posegi naj ne bodo načrtovani pod nivo obstoječega tampona za obstoječa tlakovanja.
- Pri izvedbi rekonstrukcije infrastrukturnih vodov naj se preveri možnost združevanja posameznih infrastrukturnih vodov v kinete, ki ne samo, da dolgoročno zmanjšajo destruktivne posege v zemeljske plasti, temveč tudi poenostavijo vzdrževanje.
- Pred načrtovanjem rekonstrukcije infrastrukturnih vodov je potrebno Zavodu dostaviti zbirno karto komunalnih vodov za obravnavana območja, ki mora biti potrjena s strani odgovornih upravljalcev komunalnih vodov.
- Predhodno se na celotni trasi rekonstrukcije infrastrukturnih vodov izvedejo predhodne arheološke raziskave – sondaže za ugotavljanje obsega destrukcije obstoječih infrastrukturnih vodov. Tehnologija rekonstrukcije vodov se prilagodi obsegu destrukcije; posegi v arheološke depozite niso sprejemljivi.
- Ob rekonstrukciji infrastrukturnih vodov v obsegu obstoječe destrukcije so obvezne predhodne arheološke raziskave – arheološko dokumentiranje ob gradnji.
- V primeru, da s tehničnega vidika ni mogoče izvesti rekonstrukcije v obsegu že izvedene destrukcije (npr. jaški ipd.), se na celotnem območju gradbenih posegov, ki so globlji od nivoja pojavljanja arheoloških plasti, izvedejo predhodne arheološke raziskave – izkopavanja do sterilne geološke osnove.

- Predhodne arheološke raziskave - izkopavanja do sterilne geološke osnove se na celotnem območju gradbenih posegov, ki so globlji od nivoja pojavljanja arheoloških plasti izvedejo tudi, kadar obseg linijskih posegov presega 1/3 širine obravnavanega območja (npr. jarki za rekonstrukcijo dveh ali več linijskih izkopov v eni ulici).
- Način varovanja izkopov v primeru izvedbe arheoloških izkopavanj mora biti prilagojen metodologiji arheoloških raziskav. Utrjevanje brežin z oblogami iz armiranega brizganega betona pomeni razlivanje betona globoko v arheološke depozite in posledično uničenje le-teh tudi izven izkopnega polja; zato tak način varovanja ni sprejemljiv. Razpiranje izkopov močno otežuje izvedbo arheoloških izkopavanj in je sprejemljivo le na krajših odsekih. Primeren način varovanja so vsi tisti načini, ki zagotavljajo ustrezne pogoje varstva pri delu in omogočajo izvajanje nujnih arheoloških metodoloških postopkov dokumentiranja raziskav.
- Enaki ukrepi varstva veljajo tudi za ev. izvedbo potopnih smetnjakov – na celotnem območju izgradnje potopnih smetnjakov in pripadajoče infrastrukture se izvedejo predhodne arheološke raziskave - arheološka izkopavanja do sterilne geološke osnove.
- Zahteve po minimalizaciji posegov v zemeljske plasti oz. izvedba predhodnih arheoloških raziskav, če segajo gradbeni posegi pod koto pojavljanja arheoloških depozitov, se nanašajo tudi na vse druge načrtovane ureditve – postavitve uličnih panojev, ograj, kioskov, razsvetljave,…
- Za vse raziskave nepremične arheološke kulturne dediščine in njeno odstranitev je skladno z. 31. členom ZVKD-1 *(Uradni list RS št. 16/2008)* potrebno pridobiti soglasje Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.
- Kadar gradbena dela posegajo v registrirano arheološko najdišče, krije stroške predhodne arheološke raziskave investitor gradnje (*1. točka 34. člena ZVKD-1, Uradni list št. 16/2008*).
- Natančnejši ukrepi varstva nepremične arheološke kulturne dediščine bodo izdani v obliki kulturnovarstvenih pogojev na osnovi idejne zasnove, v kateri mora biti natančno konkretizirana vsebina in obseg načrtovanih posegov v zemeljske plasti.

Ostalo:

Projekt bi moral rešiti tudi naslednje:

- Lokacije zabojev in kontejnerev za smeti, ki kazijo podobo ulic in trgov.
- Določiti mikro lokacije in oblikovanje uličnih kioskov.
- Določiti mikro lokacije in oblikovanje uličnih panojev.
- Določiti lokacije in obseg gostinskih vrtov v posameznih ambientih ter določiti osnovna oblikovna merila za oblikovanje opreme vrtov, vključno z ograjevanje in prekrivanjem(senčniki , tende in pd.).

Razen navedenega menimo, da je potrebno razmisliti tudi o dodatnih, prostorsko oblikovnih elementih (vodni elementi, skulpture ipd.), ki bi obogatili posamezne ambiente (Krekov trg, Prešernov trg in prostor pred Plečnikovo hišo).

Višji konservatorki:
Dunja Gorišek, univ. dipl. inž. arh.
Danijela Brišnik, univ. dipl. arheol.

Vodja območne enote:
Tanja HOHNEC, univ. dipl. etnol.

Vročiti:

- Mestna občina Celje, Oddelek za okolje prostor ter komunalo, Trg Celjskih knezov 9, 3000Celje